

Valbara yrkesinriktade examensdelar

Val inför 2026-2027

Valtidpunkt 15.1-20.2.2026

Inför val av yrkesstudier

Studerande och personliga handledaren:

- PH går igenom innehållet i de valbara yrkesinriktade examensdelarna från den egna examen
- Valen görs under tiden **15.1-20.2.2026** via Teams
- PH går igenom vilka examensdelar som erbjuds:
  - a. kombination av skolmiljö och LiA.
  - b. endast via läroavtal.
- PH går igenom med studerande vilka val som bäst matchar mål, förutsättningar och karriärplaner.
- PH reder vid behov ut frågetecken med studerande och studiehandledare.
- PH presenterar valbara examensdelar som erbjuds alla studerande (se bild 6-9 längre fram)

Den egna examsstrukturen

- Examsstrukturen i eGrunder beskriver obligatoriska och valbara examsdelar samt omfattning i kp
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/selaus/ammattilinen>
- Möjligheterna att ta in en examsdel, samt hur många kompetenspoäng det kan vara, beskrivs i eGrunderna – Uppbyggnad av examen.
- Var noggrann med att se på rätt version av examsgrunden, utgående från när studerande inlett sina studier.
- Notera också om den egna examsgrunden har val fördelat i grupper (valbara 1 och 2), samt mängden kp för grupperna!

Yrkesinriktade examsdelar	145 kp
Obligatoriska examsdelar	xx kp
Kompetensområdet för xxx	xx kp
• Examsdel/-delar för kompetensområdet	xx kp
Valbara examsdelar • Val inom branschen Valbara för alla grundexamina, ex.	xx kp
Examsdel från annat kompetensområde, ur samma examen. (Obs! Finns i en del examen)	xx kp
Examsdel som grundar sig på lokala krav (av styrelsen godkänd)	xx kp
Examsdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen (finns i en del examen)	xx kp
Högskolestudier	xx kp
Delområden av gemensamma examsdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier	xx kp
Gemensamma examsdelar • Kunnande i kommunikation och interaktion • Kunnande i matematik och naturvetenskaper • Kunnande om samhälle och arbetsliv	35 kp

Valbara från annat kompetensområde eller annan examen

Kolla alltid i eGrunder vad som är möjligt i just din utbildning

- Kan man välja delar ur andra *kompetensområden*, inom samma examen?
- Kan man göra val ur en annan grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen?
- Omfattning som kan tas in kan variera i olika examina.
- Även om ex 20 kp avläggs eller erkänns, räknas till kompetenspoängen bara det max-tal för poäng som anges i eGrunder.
- Har det gjorts ett erkännande av kunnande (EAK) från en annan examen - så är möjligheten att ta ett till val från annan examen redan förbrukad.
- Ifall studerande på äldre examensgrund vill välja en valbar från nyare examensgrund i *egen examen*, och detta erbjuds, så tas delen in som examensdel från *annan examen*.

Valbara för alla 15 kp

- Val i någon av dessa ersätter ett yrkesinriktat val på branschen i motsvarande omfattning kp
- Genomförs i blandade grupper, tillsammans med studerande från andra klasser.
- Ordnas bara om det finns tillräckligt många som väljer dem och du har förutsättningar att genomföra kursen.
- Dessa leder till en del krokar i schema.
- Om ditt schema inte går att lösa på ett bra sätt kontaktas du och får välja om.
- Studieupplägg som kräver individuella lösningar utöver detta sköts av studiehandledare.

Valbara för alla

Välj högst EN av dessa

- Sikte på högskolestudier 15 kp
- Att fungera i en internationell arbetsmiljö 15 kp
- Planering av företagsverksamhet, 15 kp
- Verksamhet med ansvar för klimatet 15 kp

Sikte på högskolestudier 15 kp

För dig som har planer på
vidarestudier

Fördjupning som stöd för vidarestudier på yrkeshögskola eller universitet

- Du blir tryggare i att läsa, förstå och producera texter och material samt stärker ditt kunnande i matematik och naturvetenskap.
- Utveckla din studieteknik och bli mera självständigt och effektivt i studierna, vilket förväntas av dig på en högskola.
- Valet omfattar helheten 15 kp, inte bara enskilda ämnen.

Innehåller:

- Språk: Modersmål 5 kp, Finska 2 kp, Engelska 2 kp
- Matematik 4 kp & Studievägledning 2 kp

Placeras i period 2B-3B och går 2-3 dagar/vecka i slutet av veckorna

Att fungera i en internationell arbetsmiljö 15 kp

För dig som vill göra
internationellt utbyte!

- Förberedelser för utlandsvistelse, CV, motivationsbrev presentationer.
- Bekanta dig med internationella arbetsplatser, hitta LiA-plats utomlands.
- Studerande prioriteras för Erasmus+ resestöd.
- Bidragsavta, förberedelser och bokningar.
- Teori, praktiska övningar och gästföreläsare.
- Fungera och kommunicera i en internationell miljö.
- Kultur och samhälle i olika länder.
- Genomföra LiA utomlands.
- Dokumentera och presentera sitt kunnande.
- Studerande lämplighet för mobilitet kartläggs efter val.

OBS! Begränsat antal platser. Kan medföra kostnader som studerande själv står för.

Planering av företagsverksamhet 15 kp

För dig som har planer på
att starta eget.

Målet med examensdelen är att studerande kan

- utvärdera sina egna styrkor och sitt kunnande
- söka fram och komma med idéer för möjligheter till affärsverksamhet
- utveckla en affärsidé och utarbeta en affärsverksamhetsplan för den
- skapa nätverk med olika intressentgrupper
- utarbeta de dokument som behövs vid grundande av ett företag.
- Innehåller både teori, praktiska övningar, företagsbesök, gästföreläsare och lärande i arbetslivet.
- Beroende på examen finns denna del inom de valbara från egen examen, eller valbara för alla

Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp

För dig som vill göra
skillnad!

För dig som vill arbeta för klimatvänliga lösningar

Innehåll:

- Förstå de faktorer som påverkar klimatförändringarna.
- Hitta lösningar för att minska klimatpåverkan i det egna arbetet.
- Skapa olika sätt att öka klimatmedvetenheten.
- Inspirera till klimatansvar.
- Innehåller både teori, praktiska övningar, företagsbesök, gästföreläsare och lärande i arbetslivet.